

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasi Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

**Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.**

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljave je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 30.—Din., za naročnike v inozemstvu 40.—Din. letno.
Posamezna številka po 1.—Din.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 75 para za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 25 Din.

Telefon uredništva
št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat 75 para za nadaljnja uvrščenja primeren popust. Oznanila sprejema upravništvo lista.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

**Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./I.**

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne.

Ekonomija našega stanovskega dela.

Da podrobno delo učiteljstva v korist naroda ni malo, o tem smo si na jasnem.

Koliko je učitelj v učiteljski, ki deluje na tem ali onem polju pri narodno-prosvetnem delu: pri čitalnicah, v knjižnicah, pri telovadnih društvih itd., itd. Le statistika bi nam mogla podati jasno sliko o tem delu in o velikih količinah energije in časa, ki ga žrtvuje učiteljstvo za vse vrste narodnega prosvetlivanja.

In kljub temu ne pride učiteljstvo do pravega upoštevanja z ozirom na to kulturno delo: ne pripozna se tega velikega dela ne učiteljstvu in ne šoli.

Korist tega dela izrabijo drugi, povzročijo jo izrabijo — bolje rečeno »zlorabijo« — političke stranke in druge korporacije: to se pravi: mi delamo — za druge! Niti narodu ne hasne to delo, ker ga na drugi strani ubije strast, porojena iz političkega sovraštva, ki da blagemu namenu sovražno lice, in učitelj ostane v očeh ljudstva osovražena oseba.

Slabo smo gospodarili s svojim delom: trčili smo s svojimi energijami! Skrajni čas je, da se organizujemo na lastnih nogah tudi v tem pogledu, da ekonomično izrabimo svoje sile. Osamosvojimo se na narodno-prosvetnem polju, začrtamo si principe, po katerih hočemo enotno in skupno postopati, da ne bomo le orodje v rokah drugih, in da naše delo ne bo le sredstvo v dosegu strankarskih namenov, temveč ima odstranjenost od njih služiti le povzdigi kulture naroda.

A tudi v drugem oziru ni izraba našega dela ekonomična in t. j. pri samoislopljenosti.

Koliko energije leži v tem oziru zakopane v naših društvih: koliko neizrabljenih dobrih idej in načrtov, ki so zahtevali obilico dragih časa: koliko energije, dobrih razprav in načrtov leži zakopanih v našem strokovnem časopisu — čisto zlati zakladi, ki bi imeli z drugo obliko lahko dali trajno vrednost v korist naroda — vse to je bilo le enkrat izrabljeno, potem pa pozabljeno, in zopet se znova pojavljajoče in zopet pozabljeno...

Vrvenje brez konca in kraja...

Slaba ekonomija naših delovnih sil in našega dela...

Koliko dobrih stanovskih in strokovnih razprav je čul le del učiteljstva, drugim so pa ostale tuje, potem pa so romale doma med prah ali v ogenj: naslednje stanovske generacije so pa sestavljale — zopet isto. Ali ni to očitna potrat naša energije in samoizobrazbe?

Spoznanje je prvi korak k poboljšanju!

Koliko dobrih razprav in idej je obležalo pokopanih v našem strokovnem časopisu! Ali bi se ne dale spraviti v več celot in bi jih podali poznejšim generacijam, da jih realizujejo, če jih nismo mogli realizovati sami.

V časopisu ostanejo pozabljene — ker le redko išče kdo v starih letnikih po njih — dokler jih kdo zopet ne prinese, kot »popolnoma nove«.

Dvoje smeri nai nam rodi spoznanje slabega gospodarstva z našim delom:

Osamosvojitve pri narodno-prosvetnem delu zahteva uveljavljanja šole kot širšega narodno-prosvetnega faktora, in vršenje narodno-prosvetnega dela naj se izvaja le potom šole, potom šolske mladine in potem potom šolodrasle mladine: ustanavljanje šolskih odrov in prirejanje predstav s to mladino v korist novih prosvetnih naprav: ustanavljanje pevskih zborov, šolskih orkestrov itd. s to mladino: navajanje šolske mladine k uporabljanju šolske knjižnice in pozneje šolodrasle mladine k uporabljanju šolske ljudske knjižnice, ki jo je ustanoviti v to svrhu: prirejanje zanimivih poučnih ljudskih predavanj v šoli za šolodraslo mladino in pozneje za starše itd., itd.

Ekonomično postopanje pri samoizobrazbi zahteva: da se vse razprave in predavanja pri naših društvenih zborovanjih, ki imajo trajnejšo vrednost, zberejo v celote, in enako tudi vse važnejše razprave v naših strokovnih časopisih, in se jih izda v cenih priročnih brošurah kot posamezne zvezke naše stalne stanovske in strokovne knjižnice. V tej obliki bodo služile za samoizobrazbo vsem in tudi našemu stanovskemu naraščanju, da ne bo tratil energije z že obdelanimi vprašanji ter ne bo stal neorjantiran k vprašanjem, ki smo jih že obširno obdelali in napram katerim smo zavzeli že jasno in vsestransko utemeljeno stališče.

dino! — Imel pa je zato tudi mnogo težav in bridkosti. Pristava je kraj, kjer se je ljudstvo zastrupljalo po zloglasnem »Štajeru«. Tov. Zopf je mnogo pretrpel radi tega. Tožili so ga viš. šol. oblasti, da ne poučuje dovolj nemščine, najraje bi bili imeli, da bi bil vsaj na višji stopnji nemški učni jezik. Po mojem mnenju se je samo tov. Zopfu zahvaliti, da ni dobila pristava sploh nemške šole. Po prevratu je bilo ljudstvo zopet na novo ogorčeno, ker se ni več poučevalo blažene nemščine, pač je tov. Zopf navduševal za ujedinitenje itd.

Prva leta je bila na tej šoli služba posebno naporna. Vsolani so bili otroci iz št. emskega š. okoliša. Ker pa so bile takrat pri Sv. Emi zelo slabe šol. razmere, so bili v Pristavo došli otroci pravi revčki. Skoro 14letni že, še niso znali čitati. Z vsjo vneto sta se doprijela dela in orala to ledino pok. tovariš in njegova soproga. Oa. Zopfova mi je včasih pravila, kakš velikani so bili v 1. razredu. Potem kaplje so se 14letnim in tudi že več stari, prikazale na čelu, ko so sestavljali črke. Na višji stopnji, kjer je poučeval po-

Nova vprašanja bi bilo potreba pa vsestransko obdelati s pomočjo javnih anket, ki bi nudile vsemu stanovskemu krogu priliko sodelovanja: tako obdelana vprašanja bi tvorila pravo javno mnenje in stališče učiteljstva k posameznim vprašanjem in izdana v brošurah bi tvorila naš jasen — program. —k.

Ovire povoljnih učnih in vzgojnih uspehov v šoli.

(Poročal na okr. učiteljski konferenci v Ljubljani dne 24. junija 1922. Fran Skulj.)

Prav izdatne in uvaževanja vredne ovire pouku in vzgoji je prinesla poleg omenjenih, še mnoge druge vojna doba. Slaba in težavna prehrana ljudstva je zapustila težke posledice na telesnem razvoju mladine. Nisem zdravnik, toda smelo trdim, da niso mogle matere, poleg morečih skrbi, raznih težav in nadlog ter poleg tega še pri pomanjkljivi in skoraj neužitni hrani roditi zdravih otrok. In ti otroci, ki so uživali pomanjkanje najprijetnejše hrane — mleka in kruha — se gotovo niso mogli razviti tako telesno, kakor tudi duševno, kakor sicer v dobi miru in blagostanja. Da so veliko trpeli zlasti oni organi, katerih se poslužuje duša, mi mora vsakdo pritrditi. Normalno razviti niso ti otroci, zato tudi ni mogoč normalen napredek v vzgoji in pouku. Te ovire more odstraniti le čas in dobri socialni odnosi ljudskih mas; zato je nujna potreba zboljšanje gospodarskega položaja v obče v državi.

Osnovni šoli odrasla mladina je uživala v vojni dobi le malo pouka. Saj je vsem znano, kako se je pouk vršil. Mlajši učitelji so stali s puško na fronti, starejši v fronti doma. En učitelj po dva, celo po tri razrede pri minimumu tedenskih ur, kaj naj doseže! Sestrada, v tugi in skrbih, bednež med bednimi, kaj naj stori? Tako je bilo po mestih, tako po deželi. Mnogo so se prizadevale gg. učiteljice, toda težko je brez krepke moške roke zlasti na deželi. Mladina je bila izročena več ali manj ulici, saj tudi ni bilo drugače mogoče, ker je to zahteval življenski obstoj družin. Ta mladina ni uživala vzgoje ne pravega pouka in to ona mladina, o kateri tožijo srednje šole, da je težko z njo kaj početi. — Očitek je padel radi te mladine ljudskemu šolstvu v

obraz. Pa ni bila to prava, niti premišljena beseda; ta greh je padel na učiteljstvo osnovnih šol ali iz lahkomišljene neorientacije razmer, ali pa zato, ker je osnovno šolstvo tisto jagnje, ki nosi pregrehe vsega sveta. — Pravično je in lepo, da se je te mladine usmiliła srednja šola, ter jo sprejela, toda pozabiti se ne sme: Poleg didaktike, vzemite v roke tudi pedagogiko; oboje je tudi srednjim šolam zlasti sedaj aktualna potreba, da se reši človeštvu tudi ta del naraščaja. — Trud sicer, toda zato smo vzgojitelji tu.

Lupus in fabula. Pri naštevanju ovir ne smem pozabiti nesrečne stanovanjske bede. Do polovice šolobiskujoče mladine biva v človeku nevrednih stanovanjih. Kako naj sirotek napreduje, ko nima, kam bi glavico nagnil, kaj li še kam bi sedel, se učil, ali kje bi spisal nalogo! Nikjer ni mirnega kotička, okrog njega ropot, jok, krič, vpitje, kreganje. Pomanjkanje zraka, svetlobe in gorkote gotovo ne more dobro vplivati na učečo se mladino. Poleg tega so taka stanovanja večinoma vlažna in samoobsebi umljivo okužena z raznovrstnimi bacili. Tu so stalna gnezda obolenosti mladine. Da so taka stanovanja pogostokrat ognjišča moralne propalosti, mi ni treba povdarjati. — Pri takih razmerah bo težko zaznamovati napredek v vzgoji in pouku kljub podesetoreni pridnosti vzgojiteljev. Tu velja samo eno geslo: »Rešite socialno vprašanje stanovanj malega in srednjega stanu«!

Umevno je samoobsebi, da je bila od prevrata do sedaj stalna ovira zlasti pouku, pomanjkanje in draginja, samoučil obče. Stare učne knjige so do malega nerabne, novih ni dobila mladina še v roke. Mnogo je trpel pouk ravno radi tega na srednji in višji stopnji osnovnih šol. Uvedba zvezkov za posamezne kategorije potrebuje smotrenega didaktično metodnega načrta. — Vojna furija je uničila po mnogih krajih šolske knjižnice in učila. V sedanjih časih je nabava tega zelo otežkočena in vendar zavisi mnogo napredka v pouku in vzgoji od učil in šolskih knjižnic. Pozabiti ne smem, da ovira uspešen pouk zlasti pomanjkljiva oskrba samoučil pri revni deci. V tem slučaju bodo mogli lokalni faktorji po potrebi primerno globoko seči v občinsko blagajno. Tu ne pomagajo nikakoli izgovori. V tem oziru prednačijo ljubljanski vse one kmetiške občine vsaj za sto let naprej, ki dajejo svoji šolski mladini popolnoma ves šolski material brezplačno.

Nerazdeljen dopoldanski pouk je velika in važna pridobitev zlasti na didaktičnem, zdravstvenem, ter socialnem polju. Pregovor: Rana ura, zlata ura, je vsikdar učenje vajeno vredno. Le obžalovati moram, da niso vsi razredi deležni te dobrote. Ljubljansko šolstvo trpi na pomanjkanju šolskih poslopij. V tem primeru prekaša našo prestolico mnogo gorskih občin. Dolga leta ni bilo v tej zadevi pravega umevanja pri merodajnih krogih. Žalostno je dejstvo, da se tlači kar pet šol v enem poslopju, ki ni zidano za šolo. — V teh lokalih bi niti privatna stanovanja ne nudila bog zna kakih ugodnosti. — Tudi na drugih šolah ni vse v redu. Vsled prevelikega števila otrok mora mnogo razredov pohajati menjajoč k dopoldanskemu pouku. V napredku je to vsekakor velika ovira in nedostatek. Ljubljana potrebuje danes najmanj še tri poslopja za ljudsko šolstvo in eno ali dve za meščansko šolstvo, če hočemo poslopja namenjena vzgoji in pouku in deloma odpomoči sedanjim nedostatkem.

LISTEK.

† Franc Zopf

6. julija t. l. smo položili k večnemu počitku upokojenega nadučitelja g. Franca Zopfa. Roj. je bil 24. januarja 1865. v Šmarju pri Jelšah, maturiral v Mariboru l. 1884. Služboval je od 1884—1897 na okoliški šoli v Ptuj, kjer si je tudi izbral l. 1894. tovarišico M. Micheličevno za družico v življenju. V jeseni 1897. je postal vodja na novo otvorenih dvorazrednic v Pristavi in tu je neumorno deloval do upokojitve 1921.

Bil je pravi učitelj v vsakem oziru. Ljubil je naš stan iskreno. Med tovariši se je počutil najbolje. Šola mu je bila vse. Z učenci je bil ljubezniv; vestno se je pripravljal na vsako učno uro. Še potem, ko je že imel prakse dovolj. Kako so pa tudi znali njegovi učenci! Pred vojno je razdelil vsako leto 14letnim učencem mnogo sadnih dreves.

Bil je iskren domoljub. Kako se je veselil prevrata, kako navduševal mla-

koini ni bilo nič bolje. Vsled napora se mu je pojavila zahrbtna bolezen v sapniku, ki ga je mučila dolgo vrsto let. Vsak prepih, vsaka vremenska izprememba, mu je povzročila težkoče. Leta 1903. je bila šola razširjena v trirazrednico. Delo je postalo lažje, a bolezen ga ni zapustila. Razna razburjenja med vojo so mu slabela srce in živce tako, da je začel misliti na pokoj. Ali, ko smo dobili našo ljubo Jugoslavijo, se je navdušeno z novo vneto doprijel tako prijetno novega dela — samo, žal, moči so pešale. Neštetočkrat je vzdihoval: »Ne gre več. Jaz na bi sedaj še tako rad delal.«

Upokojen je bil oktobra lanskega leta. Preselil se je v Spodnjo Hudinjo pri Celju, kjer je imel lično hišico, a kruta bolezen se je razvijala tiho dalje in 4. julija je podlegel. Zapustil je svojo zvesto sotrudnico, s katero sta v najlepši harmoniji delovala toliko let in mu ni bilo dano, da bi bil z njo užival vsaj še nekaj let mir in pokoj.

Bodi mu lahka jugoslovanska zemlja, ki jo je tako iskreno ljubil!

M. Goričan.

Vem, da bo moj projekt vzbudil vročo kri, toda pomisliti moramo, da bi bila ta številko šolskih poslopij ostane majhno, neznatno poleg števila vseh onih javnih lokalov, ki so dostikrat nadvse luksurično opravljena in niso namenjeni prosveti, temveč čaščenju alkohola in njegovih bahantini. Mesto raste, prebivalstvo se množi, v sedanjih šolskih prostorih nastaja gnječa do zadušitve. Od kod napredek?

Druge zelo važne ovire so pedagoško didaktičnega značaja in sicer v šolski upravi, v učiteljstvu in mladini. Oglejmo si jih! Med vojno je zavladal v šolstvu pravi anarhizem. Vse vojke so odnehale. Učiteljstvo se je menialo po mestih, kakor bi ga burja raznašala. Par mesecev tu, par tam, kaj je to zaleglo! Po končani vojni nove selitve križem domovine in ni prišlo do prave stalnosti. Tudi Ljubljana je v tem oziru silno trpela in še danes ni stvar zdravo urejena. Največja napaka se mi zdi to, da ima ljubljansko šolstvo vse preveč provizoričnih in supletskih mest. K uspešnem in solidnemu delu pri vsaki stvari pripomore največ stalnost in zadovoljnost delavca. Neizmerne važnosti je to zlasti pri vzgoji in pouku. Učiteljevo delo je največja umetnost, ker oblikuje človeško dušo. Kip, nad katerim poskušajo trije ali več umetnikov svojo umetnost, se bo končal v spako, ker ni mogoče, da bi imeli vsi umetniki enak nazor. Enako tehniko pri ustvarjanju sili. Ali naj dva ali celo več učiteljev pri enem in istem učencu poizkušajo svoje pedagoške, didaktične znanje? Vsak ima svoja pota, svoje posebnosti. Komponente vzgojnih sil in učnih metod so nestalne. odkod naj pride stalen cilj določen rezultat! Otrok ostane v rokah več učiteljev nekaj poizkusni objekt, ki plača poizkuse z zaostalostjo v vzgoji in pouku. Vzgoja zahteva popolnega poznanja otroške individualnosti po vzgojitelju, da more doseči stavljenе si cilje. Konstanten vpliv vzgojitelja na učenca je pogoj napredku. Pri pouku uporablja po sistematično urejenem načrtu one metode, ki mu vsled izkustev donajajo najboljše uspehe. Ali je možno, da se more pogosto menjajoče se učiteljstvo omenjenih principov dobre vzgoje in uspešnega pouka posluževati? Rečem ne, in še enkrat ne. Neprecenljive važnosti je dalje tudi, da spozna učenec svojega učitelja, da spozna v njem vse one vrline, ki vnamejo v nežnem srcu ljubezen do svojega vzgojitelja. Zaupanje in medsebojna ljubezen je ona tajna sila otroške duše, ki ga privleče na svojega vzgojitelja s tako močjo in s tolikim utišom v duši, da ne pozabi do smrti svojega učitelja. Ta ljubezen vse odpušča in zapusti le sled hvaležnosti in udanosti. — Šolske uprave dolžnost je skrbeti, da se učiteljstvo kar možno stabilizira. V posameznih zavodih pa naj spremlja isti učitelj(-ica) svoje učence od najnižjega do najvišjega razreda. — Gojite in pospešujte mladinsko ljubezen do učiteljstva!

Najtežja pregreha, ki se očita danes šoli je ona na didaktičnem polju. Po zrušitvi stare Avstrije je odpadla po večini naših šol nemščina, ki je zavzemala 3 do 5 tedenskih ur. Te ure je dobil materni jezik srbohrvaščina in realije. Naravno bi bilo pričakovati zdatnega napredovanja na didaktičnem polju, toda ni ga v isti meri, kakor bi bilo želeli. Kaj je temu vzrok? Velik del tiči v spredaj rečenih ovirah, še večji vzrok nezadostnega napredovanja moramo iskati v sedanjih učnih načrtih, ki so potrebni temeljite revizije, zlasti glede jezika in realij. Da je bil jezik za časa Avstrije zapostavljen, je samo obsebi umljivo; danes pa, ko smo prosti varuštva tlačanov, mora prodrati spoznanje tudi v nas, da je jezikovni pouk materinščine na osnovnih šolah baza vsega našega umstvenega delovanja, vzgoje srca in duševnega poleta. — Nekaj hrib pa tiči tudi v učiteljstvu samem: Vojna in poveljna doba z vsemi svojimi posledicami je oslabilila v mnogih slučajih tudi med učiteljstvom ono tankovestnost in zavest v izpolnjevanju svojih dolžnosti. Ne rečem, da se ne dela, da ni pridnosti, toda resnica je, da se je v mnogih slučajih pojavila neka lahkota, ki ne dopušča pri delu one intenzivne poglobitve, ki jo zahteva ravno delo vzgoje in pouka. Tudi tukaj hočem biti objektivni in krivice nikomur! Vse razdirajoča in uničujoča vojna furija ni šla brez posledic tudi mimo učiteljstva. Vojni napori in vse grozote vojne so mogočno vplivale na voljo in energijo, na idealni nazor učiteljstva. Borba za eksistenco, slabo gnotno stanje, skrbi in težave so zapustile onim v zaledju mnogo odprtih ran, ki jih bo le čas zacelil. Ali naj učiteljstvo, v takem položaju doseže iste uspehe, kakor pred vojno? Na dlani leži, da ni mogoče in treba bo časa, blagotnega po-

trpljenja. Razveseljivo dejstvo je to, da se v tej smeri že vse zboljšuje in ni več daleč čas, ko bo stalo učiteljstvo izmed vseh slojev popolnoma sveže v prvih vrstah v boju za kulturni pokret našega naroda.

»Kdor ne napreduje, nazaduje« — velja za vse učiteljstvo, posebno pa za mlajše in zlasti one iz kurzov hitrega samovara. Mlad učitelj brez dobrega teoretičnega znanja in idealnega poleta ni dovteten za razširjenje svoje strokovne vede, — pogreza se v materialistična naziranja, izgubi idealna stremjenja in postane sčasoma prej škodljiv, kakor koristen član v vrstah prosvetnih delavcev. Prav velika ovira v našem poklicu so zlasti oni vzgojitelji, ki so postali v sili prve potrebe brez pedagoških študij pomožni učitelji. Težko jim je vzeti krul, toda treba bo vsekakor nekaj storiti, da se izčistijo naše vrste v korist vzgoji, ter ugledu učiteljskega stanu.

Veliko grehov predvojne dobe se vlačijo še danes po didaktičnem polju. Suženstvo in tlačanstvo predvojne dobe tiči še mnogim v mozgu in kosteh; strah pred oblastjo, ozkosrčnost, okostenelost metod, didaktika brez poleta povzroča mnogo ovir in napak. Opozorjam tu le na slavne formalne stopnje in formulirane stavke. — Formalne stopnje so znaten odstavek logike — neobhodna potreba je, da jih učitelj pozna, nikoli pa ne smejo biti učitelju trapilo na didaktičnem polju. Formulirani stavki v absurdnem izvajanju postanejo smešni didaktični izrodek, ki je oče otopenosti mišljenja. Formulirani stavki, kakor so se zahtevali, so dovedli pouk do šablone in po degradirali deco na stališče opic. — In vendar imajo formulirani stavki v jezikovnem oziru velik pomen, od njih je zavisen pravilen govor lepo izražanje, poglobitev misli. Bistvo formalnih stopinj bodi učitelju vzor logičnega postopka na didaktičnem polju — formulirani stavki le primera, kako navajaj mladino izraževati misli. Oboje pa naj služi učitelju pri pouku za poglobitev otroškega mišljenja. Zdi se mi, da je na didaktičnem polju velika ovira tudi to, da se učiteljstvo premalo briga za poglobitev učne snovi ter za temeljito razmišljanje, ki je podlaga trajni osvojitvi učne snovi in splošnemu napredku. Ne rečem, da se učiteljstvo ne potrudilo, mnogo morebiti celo po nepotrebnem preveč, toda ponajvečkrat se ne seže v globokost; tako delo je duševno pleskanje, navidez lepo, dobro, a po vsebini in globočini — bog se usmili. — Mnogo jih je, ki delajo po učni morali in izkušnjah predvojne dobe — ne za mladino, ne za življenje, temveč za nadzornika. Nadzornik, ime, ob katerim je mnogim zadrževalo po mozgu — ne sme biti več učiteljstvu strašilo, kakor v predvojni dobi. Imamo nadzornike, ki niso valpeti tiranov, to so jugoslovanski nadzorniki, katerim mora biti skrb za dobro šolstvo in dobrobit učiteljsva »suprema lex«. Ne slepimo več drug drugega, resnici je reba pogledati v obraz. Proč s tistimi paradnimi izdelki, proč z vso šaro, ki bi utegnili olepšati in v bolj-ši luči pokazati to, kar smo dosegli s pridnim in vestnim delom! V spoznanju resničnega položaja na didaktičnem polju bomo mogli najti boljše pota in metode za pouk. — In slednjič, ko govorim o novi taktiki in novih metodah, pripomnim takoj, da nikakor ne mislim v tem primeru na ono eksperimentalno didaktiko, ki se je odlikovala v stari Avstriji po svoji opičji glorioli. Danes dobro — jutri zavrženo. Mnogo se je reformiralo, mnogo preizkušalo in mnogo zavrglo, ker se je brez premisleka uvedlo. V 30 letih mojega službovanja sem doživel brezštevilna poizkusi, od katerih je le majhen procent obveljal. Tudi to je ovira v napredovanju. Uvedbe novih metod in novih potov morajo bazirati na trdni podlagi — le tedaj bodo blagodejni pospešek na polju didaktike.

(Dalje prihodnjič.)

Iz Jugoslavije.

— **Državni izpit na konservatoriju v Ljubliani** so napravili sledeči tovariši(ce): Emil Adamič in Ado Gröbming, oba z odlično, nadalje Ervina Ropasova, Frida Spetzlerjeva in Minka Zacherlova. Vrlim našim tovarišem in tovarišicam iskreno čestitamo!

— **Imenovanje.** V zadnji seji viš. šol. sveta sta bila imenovana tudi Julij Sevnik, učitelj v Dramljah in učiteljica Adela Železnikova oba na Vranskem.

— **Tovariši (ce) — maturanti (nje) ljubljanskega učiteljskega iz 1. 1902** se opozarjajo na poziv v Učit. tovarišu z dne 22. junija t. l. glede sestanka o priliki praznovanja naše dvajsetletnice. Prosim, da izreče vsak, kdor izmed tovarišev-sošolcev tega še ni storil, svoje mnenje z ozirom

na kraj čas in udeležbo: kajti določeni dan t. i. 11. avgust je pred durmi. Prijave in predlogi naj se vpošlejo na tov. Grum-a Ljubljana — Založkarjeva ul. 13. Na svidenje! Zdravo!

— **Štipendije za učitelje.** »Jugoslavija« poroča: Začetkom prihodnjega šolskega leta pošlje ministrstvo za prosveto 16 učiteljem na Čehoslovaško, ki naj tam nadaljujejo svoje nauke. Pravico do natečaja za to nadaljevanje študij imajo vse stalne učiteljice, ki so položile praktični izpit in ki ne službujejo več kot deset let. Prijavit se morajo najkasneje do 15. avgusta.

— **Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru.** (Od 8.—17. septembra.) Dovo razstavnih predmetov. V svrhu pravočasne opreme razstavnih prostorov je nujno potrebno, da se dostavijo razstavnih predmeti (izvzemši vrtnarstvo) najkasneje do 3. septembra na razstveni prostor. Posebej pa še opozarjamo vse razstavljenice, da pozneje došli predmeti ne pridejo več v poštev za ocenitev nagrad in diplom. Zato prosimo vse obrtnike v tem pogodu posebne točnosti. Za prenočevanje tujcev bo skrbel stanovanjski odsek rastavnega odbora, ki je te dni začel poslovati. V vseh stanovanjskih zadevah se je obračati izključno na ta odsek, da se na ta način prepreči odiranje tujcev in ohrani mesto na dobrem glasu. Pri naročilih je natančno navesti dobo, za katero se želi stanovanje, ter število sob oziroma postelj. Za časa razstave bo vršil stanovanjski odsek permanentno službo na kolodvoru in v svoji pisarni Aleksandrova cesta 22. Delo na razstavnem prostoru se je te dni pričelo in lepo napreduje. Pričela se je zgradba paviljonov za vrtnarski oddelek in za vinsko razstavo. Ograja v Prešernovi in Razlagovi ulici z velikimi reklamnimi ploščami bo te dni izgotovljena. Vsa pojasnila glede razstave daje pisarna razstavnega odbora na Aleksandrovi cesti št. 22, kamor se je obračati bodisi pismeno ali ustmeno.

Vestnik meščanskih šol.

— **Kongres učiteljstva meščanskih šol v Zagrebu.** V dneh 5., 6. in 7. julija t. l. so se zbrali naši tovariši iz vseh pokrajin države, da bi se spoznali, utrdili medsebojne vezi in privikrat združeno manifestirali za svoje pravice in za razvoj meščanske šole. Vsa zborovanja so potekla v slogu, mirno in samozvestno. Na predzborovanju dne 5. julija je bil določen dnevni red za glavno zborovanje, ki se je pričelo dne 6. julija točno ob 9. uri. Udeležba je bila nepričakovano velika, celotno do 250 delegatov in delegatij, med njimi 50 iz Slovenije. Kongres je otvoril najstarejši društveni predsednik Mita Đorđević iz Novega Sada, ki je po iskrenem pozdravu predlagal izvolitev Josipa Kovačevića predsednikom kongresa. Nato se je razvijalo delo po načrtu, ki je bil določen v predzborovanju. Mita Đorđević je razpravljaj o potrebi čim ožje organizacije. Zborovalci so sprejeli njegove resolucije o ustanovitvi in organizaciji »Saveza« vseh društev soglasno, zakaj edini nasprotnik, ki je hotel govoriti v ime vseh pokrajin, pa ni imel od nikoder pooblastila, je pobeignil s svojim drugim ob navdušenem ploskanju ostalih složnih tovarišev in tovarišic. Prav je pripomnil predsednik, da taka manjšina ni manjšina ampak — ničla. Na drugi točki dnevnega reda je bila razprava o resolucijah, ki zahtevajo takojšnje sprejetje zakona o meščanskih šolah, ureditev našega položaja in ureditev raznih perečih vprašanj, ki se tičejo meščanske šole, nje učiteljev in učencev. S požitvalno pridnostjo je zbral poročevalec Kovačević ogromno gradivo in ustvaril niz resolucij, ki so jih sprejeli zborovalci vse do poslednje. Nato je slela razprava o načrtu zakona za meščanske šole in o enotnem učnem načrtu za vso državo. Poročevalec Aleksander Nadjuvinski je predlagal resolucijo, da naj se za vso državo uvede učni načrt, ki bo omogočal posameznim pokrajinam prosto gibanje in razmah po lastnih potrebah. Tudi v tem vprašanju so bila mnenja zborovalcev enotna. Ker je v tem potekel čas in je bilo treba glavno delo kongresa opraviti v zaokroženem, nepretrganem zborovanju, je zadnji poročevalec Drag. Humeček znatno okrajšal svoj referat o listu, ki bi služil interesom meščanske šole in nje učiteljstva. Očrtal je gospodarsko stran lista in navedel pogoje za njega ustanovitev in obstoj. Zborovalci, ki so izvečine vztrajali pri zborovanju vse do konca, so enodušno pozdravili izdajo skupnega glasila. Na predlog predsednika je bil sestavljen odbor, ki bo ukrenil vse potrebno za izdajo lista. V tem odboru je med

drugim tudi profesor pedagog. vis. šole v Zagrebu dr. Jure Turčić, ki je bil vse do konca na našem zboru. Tako je potekel kongres ob živem zanimanju in sodelovanju navzočih. Debate so bile sicer tuintam ostre a vseskozi dostojne. Parlamentarni značaj zborovanja je ostal vse do konca neizpremenjen. Kdor pozna kongrese in zborovanja v Zagrebu in sploh doli na jugu, ta ve, kolike vrednosti je to za našo stvar. Popoldne in še pozno v noč so imeli opravila zapisničarji. Ostali zborovalci so se v posameznih skupinah razšli po Zagrebu, da si ogledajo njega znamenitosti, ki jih ni malo. Meni je ostala v živem spominu deška meščanska šola v Kaptolu, ne radi razstave risb — v tem pogledu smo nekoliko dalje — ampak radi krasne šolske delavnice in razstave deških ročnih del. Do 8. ure zvečer smo se sešli na vrtu Kola, kjer so nas zagrebški tovariši ljubeznivo pogostili. Drugega dne, v petek 7. julija so nekateri tovariši nadaljevali ogledovanje Zagreba, v učiteljsku je pa vse do 2. ure pop. zboroval glavni odbor Saveza in odsek za izdajo stanovskega lista. Večina zborovalcev se je popoldne razšla. Dvajsetorica tovarišev in tovarišic iz Vojvodine pa je krenila v Slovenijo, kjer so si ogledali prihodnjega dne Ljubljano, predvsem Učit. tiskarno, muzej, Tivoli, razgled z Grada in še marsikaj. Naše društvo je pripravilo ljubeznivim tovarišem in tovarišicam skupen obed. Ob tej priliki jih je v toplih besedah pozdravil tovariš Luka Jelenc, odgovoril mu je pa naš »očka« Mita Đorđević. Popoldne so se odpravili vojudinski tovariši na Jesenice. Njih navdušenje za našo »lepo Slovenijo«, vzorno obdelana polja in sinje gore je bilo nepopisno. Na Jesenicah je bilo še toliko časa, da smo ogledali krasno razstavo v tamošnji meščanski šoli, nato nas je tovariš Magerl razvrstil po stanovanjih. Pri večerji smo si še povedali mnogo lepega in tudi zapeli smo po stari jugoslovanski navadi. Drugo jutro pa skozi Vintgar na Bled! Ej, lep je bil ta dan za nas vse, le žal, da je bil le zadnji. Že na Bledu smo se deloma razšli. Zadnje slovo od kongresa in od Vojvodincev je bilo pozno ponoči v Ljubljani, kjer sem moral »očki« Miti trdno obljubiti, da pridejo slovenski tovariši in tovarišice ob priliki kongresa v Vojvodino, kjer sicer ni naših planin, so pa prav taka srca jugoslovanska. Pripravimo se, zakaj časa imamo dovolj. Prihodnji kogres je v Ljubljani, potem pa mogoče v Novem Sadu.

Vestnik učit. ženskih roč. del. in gospodinjstva.

»ŽENSKA ROČNA DELA IN UČITE-LJICE«

(Piše: R. S.)

(Dalje.)

V ljudski, meščanski šoli, ter na učiteljsku smo se učile učenke mnogo raznovrstnih vezenin. Pričele smo v 3. š. l. z vezenjem v križcih. Temu je sledilo Hardang in Holbein-vezenje, filet, gobelin, tapeserija. Belo vezenje se je zelo natančno gojilo in seznanili so nas s premmogimi metodami tega dela v platnu, batistu. Izdelovale smo čipke na tulu, pointe-lace čipke, beneške vezene itd. Tudi šarenovezenja na suknu, svili, usnju in baržunu, relief in gladko z vsemi mogočimi ubodi in okraski smo se lotile. Pri zlatovezenju smo imele priliko učiti se vseh štirih tehnik tega vezenja. Nazadnje sem izdelala malo sliko v agopituri no nekem pastelu. Dosti dela in vendar nam je bilo veselje poleg študiranja. Domačega dela, vezenja mojega naroda, tega pa ni nihče nikdar omenil.

Da uči osnovna šola po deželi te razne metode in tehnike vezenja je nemogoče, a da seznanimo učenke z metodo, ubodi in tehniko domačega narodnega vezenja, je njena dolžnost.

Tuici so spoznali lepo našo domačo industrijo krasoto motivov na narodnih nošah in umetniških izdelkih. Knjiga: **Laj. Ornamente südslavischer Haus- und Kunstindustrie**, izdana v Zagrebu 1878—83 v 20 zvezkih je vzbudila zanimanje in občudovanje v inozemstvu.

A na naših osnovnih šolah po deželi se je začelo le v najnovejši dobi tu pa tam izdelovati kako vezenje v narodnem slogu in duhu. Vendar začetek je storjen to je važno. Z zbiranjem narodnih motivov nas podpira lepa Sič-ova knjiga. Z izdelovanjem narodnih vezenin se pečajo obrtni šole, zasebne šole ž. r. d., ter zadruge. Ko se bo v tem delu združilo žensstvo cele države, bomo šele spoznali, koliko lepega, koliko umetnosti živi v našem narodu.

Vendar mora osnovna šola precizirati delo, katero ji nalaga narodna umetnost.

Ni dovolj, ako rečemo: izdelal se je predpasnik, okrašen z vezeno v narodnem slogu. Treba bo skrbno proučiti katere in kake so tehnike raznih vezenin naše obširne domovne, ter metodično vsoporediti to znanje naslanjaje se na izdelovanje lahkih, potem vedno težjih vzorcev. Ta uk bi se pridružil drugim panogam r. d. in obsegal razne stopnje osnovne šole ter končno uvedel učenke do spretnosti izdelovati pa tudi razumevati domače vezene.

(Dalje prihodnjič.)

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

— Na hrastniški šoli se je izvršil sklep šolskega leta z razstavo ženskih ročnih del, s telovadbo vseh 7 deških razredov ter s predavanjem g. Bajžlja: »O telesni vzgoji otrok do 17. leta«. Predavanja se je udeležilo toliko odraslih poslušalcev, da je bil razred skoro premahen in tudi razstava je bila ves dan dobro obiskana ter je prinesla gdč. Laznikovi, učiteljici ž. r. d. obilo priznanja. Telovadba pod vodstvom obeh telov. učiteljev Groznika in Hofbauerja je številnemu občinstvu ugajala, bodisi igra prvencev lovečih »miško«, izvabljajoča salve smeha, kakor lepi nastopi ostalih razredov v prostih vajah do 7. razreda, ki je izvajal svoje proste vaje pevajoč našo vedno lepo v srce segajočo himno »Naprej«, pri čemur je bilo marsikatero oko solzno. Postavili so se ta dan naši navihani hrastniški šolarji!

—po Mladinsko akademijo so prirele mariborske ljudske in meščanske šole dne 19. junija v mestnem gledališču. Namen prireditve je bil, vzbujati v najširjih krogih zanimanje za otroško bolnico; pri tem pa je tudi prišlo umetniško stremenje na svoj izdaten račun. Vzpored je vseboval žive slike, dramatične, telovadne in rajalne nastope s petjem in godbo ter posamezne pevske točke poedinih šol. Misel, združiti pevske razrede v celokupni nastop, je bila izredno srečna, kajti, podala se je nekaka celotna slika delovanja na polju pevskega pouka. In to je treba posebej poudariti. V spored je prišla na ta način prijetna menjava in raznovrstnost, ki bi drugače bila nemogoča in ki često povzroči, da postanejo šolske prireditve enolične in brezbarvne. Pevskih točk je bilo okoli 25 in so obsegale eno-, dvo- in troglasne narodne in umetne pesmi, koračnice i. dr., in to s spremljevanjem in brez spremljave. Zastopane so bile tudi hrvatske in srbske pesmi. Želeti pa bi bilo, da bi pri prihodnji slični prireditvi bile zastopane E. Adamičeve otroške pesmi (s spremljevanjem klavirja), ki so za take prilike najboljše.

Povevalo se je vsehkozi živahno in z vidnim veseljem; zbori so bili vestno in natančno naštudirani. Vsak pevovodja oz. pevovodkinja se je potrudil, podajati kar najboljšo. To se je tudi posrečilo in je bilo celokupni stvari v prid. Nekateri zbori so ponevali nad vse pričakovanje lepo in to glede vsebinske deklamacije in dinamskih ter ritmiških gradacij. Vsa čast tem neimenovalim! Podlaga takim uspehom je pač sistematično delo in ne hipno, mehansko vtepanje, ki je stvari navadno le v kvar in uniči že poprej potrebno veselje.

Posebno priznanje zasluži režija, kajti funkcionirala je brezhibno, kar pač nekaj pomeni pri nastopu 11 šol, ki so v svojih poedinih zborih štele 25—90 pevcev. (Celokupno okoli 700 pevcev in pev.) Velikopotezna ideja se je izvedla z združenimi močmi nad vse častno in tvarja velik napredek napram predvojnemu — Mariboru. In to nas veseli, obito, ker poznamo tukajšnje šolske razmere iz daleč dobe. Pojav je pa tudi v našem splošnem muzikalnem življenju vreden da se podčrta. Tvarja nekako podlaga za razmah in razvoj narodne pevske kulture. Pri tem še pridobi umetniška odgoja naroda in nravstveni prehod celega javnega življenja se posredno pospešuje. Tukaj je torej delo in ne prazna fraza!

Obisk je bil nad vse časten in doslej brez primere; prireditve se ponavljajo.

Omogočeno pa je bilo to obsežno podjetje, ki gotovo drugod nima sličnega primera, na ta način, da so se v Mariboru za to pripravljali sistematično predpogoji. Žalibog se ni poročalo svoječasno nikjer o prireditvi II. dekliške meščanske šole (o Božiču 1. 1920) v gledališču ter o izvajanju obširnejše spevoigre, s spremljevanjem orkestra, zastraž. II. deške šole (1. 1920) v kazinski dvorani.

H koncu naj še omenim kot posebno, celokupni nastop mariborske šolske

mladine o priliki slavnosti kraljeve poroke (8. junija) v ljudskem vrtu. Nastopilo je nakrat okoli 1800 otrok, ki so peli: Bože pravde, Lepo našo domovino in Otoh bleški. Zaradi prostih šolskih dni se ni mogla izvesti prvotna namera, nastopa celokupne šolske mladine, všteti srednješolske, kar bi bilo dalo okoli 3000 glasov broječi zbor. Nastopi pevskih mas pač vplivajo ravno tako, kakor nastopi telovadnih mas, to so poznali že stari Grki in velike pevske organizacije gobjo to tudi danes. — M. Družović.

—po Moravce. Tukajšnje učiteljstvo je priredilo tudi v zadnjem šolskem letu 2 predstavi: 1. Mladi Jugosloven, deklamacija; 2. Zapuščena sirota, prizor s petjem; 3. Vida Jerajeva: Tri Punčke, deklamacija; 4. Jagode, enodejanka; 5. Materim blagoslov, trodejanka s petjem in rajanjem dne 8.—9. aprila z najboljšim uspehom. Tovarišicama Tomčevi in Gradišarjevi vsa čast! — Drugo 25. junija za ljudstvo in 28. junija za šolarje iz Moravc, Vrhpolja, Ribč in Peč 1. Poklonitev spominu kralja Petra I. Osvoboditelja. 2. Ivan Štukelj: Vidov dan, deklamacija. 3. Kralj Matjaž, igrokaz s petjem in rajanjem. Strinjamo se z dobriškim poročilom o igri »kralj Matjaž«, a prepričan sem se, da nudi delce take domoljubne prizore, ki zahteva celega in požrtvovalnega Jugoslavena. Pri tej predstavi je sodelovalo skoraj vse učiteljstvo, kateremu tudi zato dostojno hvalo! Naj še pristavim, da me za sedaj najbolj zanimajo in razvesele poročila o našem narodnem prosvetnem delu.

Tu je vse dobro obetajoča in bujno cvetoča pomlad naše mlade države! — T. J.

—po Iz Boštanj ob Savi. Da tudi pri nas ne spimo, to hočemo dokazati z nastopnimi vrsticami. Naša šolska mladina je vprizorila v proslavo Vidovega dne 29. junija t. l. 2 igri: »Ptičji kralj« in »Jagode«. Pred prvo igro in po igri so otroci tudi nekoliko zapeli v občo zadovoljnost navzočega občinstva, ki je napolnilo sokolsko telovadnico do zadnjega kotička. Ravnotako so ugajale prisotnim deklamacije. Najbolj so pa bili ljudje zadovoljni z obema igrama. Z uspehom smo tako v moralnem kakor v gmojem oziru lahko povsem zadovoljni. Čisti dobiček — nad 1000 K — se porabi za nakup knjig za šolarsko knjižnico. — Da je predstava tako izborna uspeha, gre zasluga predvsem nad vse marljivi gospodični učiteljici Anki Celnarjevi, ki porabi tudi del počitnic v izobrazbo mladine in naroda. — Sokolskemu društvu v Boštanju priskrba hvala za prepustitev gledališkega odra za šolske prireditve!

—D V Št. Petru pri Novem mestu smo se letos na tukajšnji šoli prav pridno gibal. V izvenšolskem času smo prirejali protialkoholne sestanke oz. zbornice, pri katerih je predavalo učiteljstvo o zlih posledicah alkohola, o abstinenca in slično. Pri vsakem sestanku so nastopali tudi učenci in učenke z deklamacijami ter prozaičnimi sestavki iste vsebine. Uspeh je bil naravnost sijalen. V teh krajih, kjer smo ob vznožju vinskih gor — Trške gore, Grčevia, smo imeli 160 »Mladih junakov«. 1. junija smo se peljali s šolsko mladino na okrašenih vozovih v Prečno na izlet. Tam nas je povedel požrtvovalni tov. nadučitelj Zupančič k razvalini »Luknje«, elektrarni; ogledali smo si znameniti jez, apnenico in izdelovanje lončenine, kar so otroci z velikim zanimanjem opazovali. Nazadnje smo si ogledali še novo župno cerkev s krasnimi umetninami, ki je gotovo do danes najlepša cerkev na Dolenjskem. Šolsko leto smo zaključili s šolsko razstavo in predstavo. Razstava je nudila pestro sliko: ženska ročna dela, izmed katerih so najbolj zanimale vezene in domače platno; deška ročna dela: razno orodje v miniaturi, koški, košare pehari, ročne stope, krtače, metle itd. Stene pa so bile okrašene z nad 300 risbami. Razstavo so si ogledali razum staršev tudi inteligenca iz naših gradov in iz okoliških krajev. Vsi so bili presenečeni nad umotvori naše kmečke mladine. Starši so se ginjaivo zahvaljevali učiteljstvu za trud, ki ga je imelo z njihovo deco. 29. junija popoldne pa so stopili naši učenci na šolski oder. Mnogi iz zelo ugajal »Ciciban« naših najmlajših. Ant. Medvedova »Ali vino ali vodo« nastop mladih vojakov ter igrice »Darežljivi otroci« in »Lažnjiva Milena«. Učiteljstvu na tej šoli je čestitati, da je umelo z neumornim in vztrajnim delom pridobiti si ljudstvo za šolo.

—D Šolsko vodstvo v Doblčah pri Črnomlju je priredilo 29. junija razstavo risarskih del, rokotvornega pouka in ženskih ročnih del: Kombinacija raznih rastlin je bila skrbno izpeljana. Tudi drugi ornamenti so bili snažni. Deklice so uporabile ornamente na prtihi, brisačah itd.

Platno je bilo domače, belokranjsko. Na mizi in omari so bili razpostavljeni lično izrezani leseni predmeti. Največ je bilo takih, ki jih vidijo doma.

Razstave so kakor v mestih, potrebne tudi na deželi. Starši vidijo dela učenca, jih primerjajo z drugimi, kritikujejo in ocenjujejo. Čut za lepoto imajo tudi deželani, akoprav ne tako razvitega. Pri razstavah ima tudi učiteljstvo svoje zadoščenje za trud.

—D Razstava na meščanski šoli v Ribnici. Ribniška meščanska šola je priredila koncem tretjega leta svojega obstoja razstavo risb in ženskih ročnih del, ki je pokazala, da ima ta zavod vkljub dosedaj skrajno neugodnim razmeram zelo mnogo življenske sile v sebi.

V dneh 28. 29. junija in 2. julija so vrvele množice ljudi vseh slojev po stopnicah deške osnovne šole v I. nadstropje, kjer je nastanena začasno ta šola in vstopale v sobo III. razreda, kjer so bile razstavljene po stenah risbe, urejene po razredih in skupinah, kažo občinstvu napredek učencev in učenk v risanju po naravi ornamentiko, perspektivno in projekcijsko (geometrično) risanje. Na mizah sredi sobe so bila ženska ročna dela — ob prednji steni pa je bila raztrešena »suhla roba« — dar kočevskega okraja Nj. Veličanstvu.

Prilika je bila — pokazati ljudstvu, kaj premore njih domača obrt — ako jo vodi večja roka in pa zbuditi zanimanje za mnogokrat omalovaževane izdelke, ki bodo v svoji okusni sestavi krasili dom našega ljubljeneza vladarja.

Ali naj hvalim ali naj navajam posameznosti? Nikakor ni to potrebno! Kdor je videl risbe, ta si lahko ustvari vsaj malo sliko o trudu in delu g. strokov. učitelja Trošta, o marljivosti g. Fricove, ki je v enem letu dosegla presenetljive uspehe s svojim vztrajnim delom.

Tik deške osnovne šole se nabira gradbeni material, gase apno, v najkrajšem času bo postavljen temelj novi ponosni zgradbi. Razstava je zaključujoče dobo bojov in težko posvetila trud faktorjev, ki so omogočili, da dobi šola lastno streho. Vsa čast trgu in vrli posojilnici mecenom na vroča hvala!

Razstavo so obiskali gg. okrajni glavar, g. ravnatelj kočevske gimnazije, okraj. šol. nadzornika Novak J. in Hočevar M., profesorji in učiteljstvo iz Kočevja in okoliških ter trških šol.

Prišli so odlični zastopniki obrti in trgovine okraja, prijatelji in dobrotniki.

Književnost in umetnost.

—k Izveštaj višje (gradjanske) i višje obsojne te opetovne pučke šole v Kutini. Koncem škol. god. 1921—1922. Uredil Franjo Pih, upravitelj viš. puč. šole. Sadržaj: Značaj prosviete i višja pučka škola; Dan mučenika Zrinskog i Frankopana; Stanje škole; Naučna osnova za viš. puč. školu real. smjera; Pismene zadaće g. 1921/22.; Uzgoj i disciplina; Sjedinice nastav. zb.; Tečaj za nepismene (analfabete); Produkcija školske mladeži u javnosti; Imenik; Važnije naredbe i dopisi škol. vlasti; Praznici; Ti se bojiš; Školski listopis itd. itd.

—k Navaden človek. Spisal Branišlav Nušić. Prevel Fr. Govekar. Izdala Zveza kulturnih društev v Ljubljani. Naši pokrajinski odri so dobili zopet lepo domačo igro, ki jo bodo povsod z uspehom uprizarjali. »Navaden človek« se je igral v Ljubljani v dramskem gledališču in v »Ljudskem domu« z popolnim uspehom. Dejanje se godi blizu Belgrada ob času političnega preganjanja in Branišlav Nušić je znal s svojim humorjem podati v treh slikah priproste tipe vsakdanjega življenja, ki vzbujajo med gledalci mnogo smeha. Igra je prav lahko uprizorljiva, ker je ves čas isto prizorišče (vinograd pred hišo) in nastopa le malo oseb, za katere bo povsod mogoče najti primernih igralcev.

Naša gospodarska organizacija.

—g Zanimiv in poučen pregled o darovih za Neratov temeljni kamen »Učit. domu« v Mariboru se je podal na občnem zboru 16. 7. 1922. Do takrat se je odzvalo od kakih 350 šol mariborske oblasti pozivu in vposlalo prispevke 87 šol v skupnem znesku 3000 Din. Ako se odzovejo še ostale 3/4 v tem razmerju, bode znašala ta zbirka okroglo 50.000 K, kar bi delalo čast spominu velikega pokojnika in zavednosti učiteljstva, kateremu bode donajala naprava veliko korist. Do sedaj se je odzvalo največ šol v okraju Št. Lenart, Maribor mesto in Maribor okolica. So pa še žal nekateri okraji iz katerih ni došel do takrat še

noben prispevek n. pr. Brežice. Gornji grad, Gornja Radgona, Konjice in Sevnica. Od celjskega okraja z mestom vred se je odzvala samo 1 šola. Ta pregled ne potrebuje komentaria in dovolj jasno govori.

Ker upamo, da se s 1. avgustom odzovejo še zaostale šole, zato počakamo s priobčevanjem darov še 14 dni. Če je kaka šola zgrubila položnico, naj se zglaš po dopisnici.

Rezervni sklad. Prostovolni organizacijski davek — 1922. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.) 12. izkaz. 25 Din: Učiteljstvo, dekliške šole — Slov. Bistrica. 25 Din: Ivan Michler — Vrhnik. 20 Din: Šolsko vodstvo — Št. Janž, Dolenjsko. 20 Din: Marica in Ludvik Koželj — Št. Peter pri Novem mestu. 20 Din: Rudolf Šimon — Ojstrica pri Dravogradu. 15 Din: Fran Zopč, nadučitelj v p. — Celje. Blagi tovariš je poslal svoj obolus malo pred svojo smrtjo v prepričanju, da le v združenju in organizaciji lahko kaj dosežemo. Počivaj v miru, blaga in zlata duša! Lahka Ti bodi svobodna zemlja slovenska! 10 Din: Marija Zopfova, učiteljica v p. in soproga pokojnega tov. Frana Zopfa — Celje. Naše sožalje! 10 Din: Ludovik Pirkovič — Škocijan pri Mokronogu. 10 Din: Jadviga Malovrhova — Ježica. 10 Din: Gijuro Ivan Lésica — Ljubljana. 10 Din: Anton Porekar — Hum p. Ormož ob Dravi. — Današnji izkaz 175 Din. Prej izkazanih 7737 Din. Skupaj 7912 D'n. — Ivan Petrič. Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

Vsak Jugoslovan mora biti član

„Jugoslovanske Maticel“

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

— Članom radovliškega okrajnega učit. društva. Naše društvo mora izvoliti po enega delegata za pokrajinsko in glavno skupščino. Ker zborovanja ni mogoče sklicati, je društveni odbor sklenil predlagati za delegata pri pokrajinski skupščini na Bledu tov.-co. Katarino Drol, namestnica tov.-ca. L. Baebler; pri glavni skupščini v Sarajevu pa tov. Drago Hude, namestnik tov. Egidij Schiffrer. Društvenega predsednika namestnik za Sarajevo je tov. Leopold Baebler. Člani, ki so drugačnih misli, naj pošljejo eventualne predloge društvenemu odboru. — Odbor.

+ LITIJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 5. avgusta t. l. ob 1/2 10. uri v Temenici pri Št. Vidu ob dolenski progi v prostorih g. Fajdige s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. volitev delegatov za pokrajinsko skupščino na Bledu in glavno skupščino v Sarajevu; 5. prosti predlogi in nasveti; 6. slučajnosti. K mnogobrojni udeležbi pozivlje — odbor.

+ POROČILO O ZBOROVANJU PTUJ. UČIT. DRUŠTVA, KI JE OBJAVLJENO v št. 29. moramo popraviti oziroma donolniti. — O prirodopisnem pouku v osnovni šoli je predaval tov. Ivanišič, nadučitelj iz Št. Jurja ob Ščavnici. — Tov. predsednik se je spomnil poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra z rumunsko princeso Marijo. Povdarja, da je velikega pomena ta dogodek tudi radi tega, ker bo doprinesel mnogo h konsolidaciji naše države. Navzoči zaključijo trikratni »Živijo« in zapojo »Bože pravde«. V imenu društva čestita predsednik neumorno delavnemu tov. nadzorniku Flerétu na odlikovanju z redom Sv. Save. Moški zbor pa je proslavil to čestitko s pesmico »Pozdravljen«.

+ SLOVENJGRAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 22. VI. 1922 v Šmartnem pri Slovenjgradcu ob navzočnosti 27 društvenih članov.

Otvoritev: Tov. predsednik otvarja zborovanje s pozdravom na zborovalce in izraža veselje nad skoraj polnoštevilno udeležbo. Spominja se radostnega dogodka, poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra s kraljično Marijo.

Referat: »Naše podrobno delo za šolo na podlagi raziskavanja domače grude« je bil podan na podlagi praktičnih izkušenj na prav spreten način. Referent je dokazal, kako tudi domača gruda podlaga in izhodišče vsemu pouku. Le takšen pouk prinaša življenje v šolske sobe, ker navaja učence k duševni samopridobitnosti. Za dobro premišljeni referat se predsednik predavatelju iskreno zahvali.

Poročilo o seji širjega sosveta UJU poda tovariš predsednik. Pri posameznih točkah se razvije živahna debata. Zborovalci se strinjajo v vseh točkah, so tudi za dovišanje članarine s pripombo, naj bodo zato članki v »Popotniku« bolj praktične vsebine »iz šole za šolo«.

Volitev. Kot delegatka za pokr. skupščino na Bledu je bila izvoljena tov. Vau-potova, za namestnico tov. Šnidova. — Na svidenje dne 19. julija v Dravogradu!

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA ORMOŠKI OKRAJ je zborovalo dne 22. junija t. l. pri Sv. Miklavžu ob prav. poveljni udeležbi. Zastopani nista bili le dve šoli. Iz Medžimurja je prišel na zborovanje tov. Latkovič, nadučitelj v Štrigovi, navdušeno pozdravljen od naše strani.

Vdanostna čestitka kralju in kraljici. Društveni predsednik tov. Josip Rajšp se spominja v vznešenih besedah poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in N. V. kraljice Marije: društvo je poslalo vdanostno voščilo dne 8. junija potom okrajnega glavarstva.

Predavanje. Jugoslovenska Matica in slovensko učiteljstvo: predaval tov. Jos. Rajšp ter je na koncu svoje razprave izrekel željo: Vsak učitelj in vsaka učiteljica, član Jugoslovenske Matice! Isti poročevalec je tudi izčrpno poročal o zadnji seji širjega sosveta UJU.

Delegatom za II. pokrajinsko skupščino v Ljubljani dne 2. in 3. septembra t. l. je izvoljen k društvenemu predsedniku še tov. Anton Kosi, namestnikom pa tov. Ljudevit Musek in tov. Angela Porekarjeva.

Prihodnje zborovanje bo 5. oktobra v Ormožu.

Pevska vaja (prva) za moški zbor se je vršila pred zborovanjem; drugo bo sklical tov. Dom. Serajnik meseca avgusta v Ormož, tretja bo o priliki prihodnjega zborovanja.

Izlet. 18. maja t. l. je napravilo društvo poučni izlet v zgodovinsko znano mesto Čakovec. Na kolodvoru sta nas pozdravila tov. Stjepan Gorupič v imenu Medžimurskega učiteljskega društva in Božo Šaranič za združeno medžimursko učiteljstvo; odzdravil jima je naš predsednik.

Najprej smo šli k Zrinjskemu gradu, kjer nam je predaval učiteljski profesor dr. Mahorič o zgodovini čakovskega mesta, o zrinjskem gradu in njegovih gospodarih. Ogledali smo si nato čakovski tiskarno in veliko barvarno, meščansko šolo, kjer nas je pozdravil ravnatelj Kraut, in si ogledali razstavljena ženska ročna dela učiteljice gospe Dornic. V osnovni šoli, kjer nas je čakalo zborujoče učiteljstvo združenega medžimurskega učiteljskega društva, nas je iskreno pozdravil društveni predsednik tov. Stjepan Simunčič, učiteljstvo pa je zapelo pesem »Ujedinstvo«. V preprandiji nas je nagovoril ravnatelj Lesiak, učiteljski člani in učiteljice pa so zapeli v dobro izurjenem zboru učiteljsko himno in nežno medžimursko narodno pesem »Vehni, vehni vtiolica!«

Čas je hitro potekel; šli smo k obedu, ki je bil pripravljen v Buzovcu. Tukaj so se nam pridružili prijazni hrvatski tovariši in tovarišice s svojim okrajnim šolskim nadzornikom Franjem Galičem, tako da so bili vrtni prostori pri Gabercu popolnoma zasedeni. Vršili so se pozdravi in odzdravi, v katerih se je naglašalo potrebno edinstvo Hrvatov s Slovenci in Srbi. Kotorski pristav g. Glogovec nam je prinesel pozdrav od g. glavarja, ki radi uradne zaposlenosti ni mogel sam priti.

Učitelji in učiteljice ormoškega okraja tega sestanka ne bomo pozabili. Bilo je lepo. Hrvatsko učiteljstvo nas je slovesno sprejelo, šlo nam je pri celem izletu z vso ljubeznivostjo na roko, priskrbelo nam je pristop k že navedenim podjetjem in zavodom, priskrbelo nam izvrstnega predavatelja, pripravilo prijeten in potreben oddih ter nas slednje spremilo na kolodvor in zapelo par domorodnih pesmi v slovo. Prisrčna hivala in na svidenje v Ormožu!

+ UČIT. DRUŠTVO KRANJSKEGA OKRAJA je zborovalo 22. jun. 1922. ob navzočnosti 73 članov. V otvoritvenem govoru omenja tov. preds., da je okt. šol. svet imenoval vse kraj. šol. nadzornike, ki jih je predlagalo učiteljstvo. Pred začetkom dneva, reda opozarja tajnik članstvo, da so društvena zborovanja naš parlament, kjer se izmenjujejo misli, izražajo razna mnenja in dajejo smernice delovanju posameznim učnim osebam. Obžalovanja vredno je, če se predavatelje moti z medsebojnim razgovarjanjem, še mučnejši pa so vprašujoči pogledi nepazljivcev pri glasovanjih. Da se predavateljem ne odvzema veselja do dela, naj vsak posameznik točno sledi njihovim izvajanjem nasprot-

no pa je želeli, da se tov. predavatelji ne boje debat, ki so včasih plodnejše od referata samega. Treba seveda le stvarnosti.

Tov. Rudolf Horvat poda nato res. izborna poročila o »alkoholizmu in otroku«, ki se zaključijo v občem pritrjevanju s sledečo resolucijo: »Zavedajoč se pogubonosnega vpliva alkohola na mladino, zahtevamo, da naj se sklone zakon, ki naj prepreči prodajanje alkohola mladini do 18. leta. Vsakega, ki bi se pregrešil proti temu — ter vse tiste, ki silijo otroke k pitju, naj se kaznuje najstrožje. — Isto bi želeli glede tobaka!« — Tov. Piškova st. je izbrala za predavanje zgodovinsko, narodopisno in zemljepisno snov jugoslavije, ki naj v koncentrični obliki skuša pomiriti plemenske mržnje naših sorojakov. Iz predavanja je bilo razvideti, da tovarišica sledi toku časa in da se pouk vravnava po sodobnih potrebah. Čuditi se je le, da mora kot 15letna koroška učiteljica in begunka pojasnjevati, kje in kako si je zbrala učno gradivo.

Predavanje tov. ravn. Lajovica je naperilo ost. zverženemu znamenju § 79. d. š. i. u. r. proti uradnim osebam, organiziranim v kateremkoli učiteljskem udruženju in proti postopanju šolskih oblasti v disciplinarnih zadevah.

Prva resolucija glede ukinjenja § 79. ni bila sprejeta, ker je tozadevni izpreminjavalni predlog že v razpravi pri viš. šol. svetu, poleg tega pa projekt šolskega zakona vsebuje zahteve po šolskih odrih. Tudi drugi resoluciji učiteljstvo ni moglo pritrčiti, ker bi analogno takemu sklepu morali izstopiti tudi iz političnih organizacij vsi javni funkcionarji, ki so jih politične stranke dvignile na javna uradna mesta. Sadev našega dolgoletnega trpljenja ne bomo sami uničevali, tudi kot organizirana celota nikakega strahu pred uradnimi osebam drugačnega mišljenja.

Odločno pa se je učiteljstvo zavzelo za tretjo resolucijo, ki zahteva, da se šolske oblasti ne zavzemajo za anonimne časopisne napade, še manj pa, da se na podlagi teh izdajajo striktni ukazi ali odredbe, ne da se je preje o stvari zaslišalo prizadeto šolsko oblastvo ali osebo.

Ga. Janja Miklavčičeva pojasnjuje naziranje predsednika viš. šol. sveta, ki trdi, da je učiteljstvo lahko hvaležno, če se mu z uradnimi pozvedovanji poda častno zadoščenje za neopravičene napade.

Na tajnikovo pojasnilo o časih izza Lampetove dobe, ko je deželni odbor podpisoval ovadbe junaških strahopetcev, zbor odločno vztraja na stališču, da si hoče sleherni učitelj pogledati oči v oči s pravnimi napadalci, na edino pristojnem mestu, t. j. pred sodnijo, kjer se pričje zaslišujejo pred prisogo. Obžalujem obenem, da najgrše nizkotnosti v napadih učiteljstva in šole krije s svojo akademsko častjo in poslansko imuniteto oseba, ki izhaja iz vrst srednješolskih učiteljev.

Za jesensko zborovanje (v oktobru) se priklase kot referenti tov. Kramar (zgodovina Škofje Loke), tov. Brtoncer (šolski odri) in tov. Rožmanova.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LOGAŠKI OKRAJ je zborovalo dne 24. junija v Dolenjem Logatcu ob navzočnosti 44 članov.

Otvoritev. Predsednik tov. L. Punčuh je podal v kratkih besedah svoje poročilo omenjajoč, da je odbor poslal o priliki poroke Nj. Vel. brzojavno čestitko, kar so navzoči s trikratnim »Živio« vzeli na znanje. Dalje je poročal o akciji za izenačenje draginskih doklad, ki je pa dozda žalibog ostala brezuspešna. Nato je tov. tajnik na kratko poročal o dosedanjem delovanju društva in obeh krožkov.

Samostojni predlogi tov. Kosina. Prvi se je tika izenačenja draginskih doklad, ter se je tozadevna resolucija soglasno sprejela in naložilo se je tov. tajniku, naj sestavi resolucijo z utemeljevanjem, kar prečitajo naši delegati pri pokrajinski skupščini. — Drugi predlog se je tika izpremembe društvenih pravil v toliko, da se vrši glavno zborovanje društva le enkrat letno — meseca maja ali junija. Tudi številni krožkovni sestankovi naj se omeji z ozirom na naš nepovoljni gnotni položaj. Tudi ta predlog je bil soglasno sprejet. Ravnotako dodatni predlog tov. predsednika, naj se člani ki redno izostajajo, kaznujejo vsakokrat z globo 20 Din; če pa ne plačajo, se črtajo iz imenika društvenikov. — Tretji predlog je vseboval protest proti neobdržavanju okrajnih učiteljskih konferenc in nedelavnosti okrajnega šolskega sveta. V znak protesta naj bi odpadlo nadzorniško poročilo. V debato je posegel več tovarišev, ter je bil končno sprejet tajnikov predlog, naj velja ta protest kot direktiva našim zastopnikom v okrajnem šolskem svetu. Skrbje naj, da se za prihodnje leto vstavi

v proračun primeren znesek ter izposluje privolitve nadrejenih oblasti. Za sedaj pa naj se zborovanje vrši po določenem dnevnem redu.

Nadzorniškovo poročilo je podal nato tov. predsednik. Izrekel je vsemu učiteljstvu priznanje ter dal nekaj metod, navodil za posamezne predmete.

Šolski red, poročilo o nem je odpadlo, ter se je naložilo stalnemu odboru, naj ga sestavi.

Poročilo knjižničnega odbora je podal tov. Punčuh, ter se je na njegov predlog sklenilo, naj si odbor nabavi hektograf.

V stalni odbor so bili nato izvoljeni tov. Česnik, Stegovec, Skubic, Kalmusova in Zwölfova. Za delegatino k pokrajinski skupščini je bila izvoljena tov. Modičeva iz Cerknice.

Razstava. Ogledali smo si nato krasno urejeno razstavo, kjer so največjo pozornost vzbujali poleg risarskih, izdelki deških in dekliških ročnih del. Pri tem nam je tov. Hvala poročal o gojitvi deških ročnih del.

S himno »Bože pravde« se je zaključilo to krasno uspešno zborovanje. Nato smo imeli skupen obed, pri katerem nas je zabaval orkester tov. Hladnika iz Žirov. Ves čas je vladalo zelo animirano razpoloženje — na predlog tov. Punčuha se je poslala brzojavna čestitka našim tov. Ganglu, Jelencu in Dimniku, ki so baš te dni prešli visoka odlikovanja.

+ UČITELJSKA DRUŠTVA ZA OKRAJE MARENBERG, MEŽIŠKO DOLINO IN SLOVENJGRAD so zborovala dne 19. julija t. l. v Dravogradu.

Otvoritev: Predsednik mežiškega društva tov. Močnik otvori zborovanje in pozdravi vse udeležence, posebno tov. Humka iz Maribora.

Volitev: Za predsednika skupnega zborovanja se izvoli senior Slovenjgračanov tov. Vrečko Fran. podpredsednikom zapisnikarjem tov. Arnuševa M. in tov. Šerbec Josip.

Predavanja: Sledilo je predavanje tov. ravnatelja D. Humeka iz Maribora o temi: Risanje kot svetovni jezik, ki ga naj vsak učitelj zna in uporablja. Predavatelj je v temeljtem predavanju priporočal malo govorenja in veliko risanja skoro pri vseh predmetih — razven slovnici. Podal nam je tudi navodila, kako naj se te shematične risbe izvršujejo. V II. delu svojega predavanja o rokotvornem pouku nam je navedel iz svojih izkušenj, kako naj se izdeluje in popravlja razno gospodarsko orodje etc. — Tov. predsednik Fr. Vrečko se mu za izborni in premišljeno predavanje iskreno zahvali.

Sledil je referat tov. Mencina o temi: Delo obmejnega učiteljstva. V svojem obširnem idealno zasnovanem govoru, ki je kazal v predmetu izvrstnega, trudoljubnega veččaka, je referent predlagal ustanovitev odbora, ki bi naj pospeševal, oz. nadziral delovanje kulturnih društev v obmejnih krajih. Pozneje naj bi se njega delovanje razširilo tudi po drugih okrajih. Želi se, da bi tov. predavatelj podal svoje predavanje v celoti v posebni brošuri, ker je eminentno vzgojnega pomena.

V pripravljalni odbor za obe obmejni društvi so se izvolili iz marenberškega društva tovariši Golob, Lešnik in Womer, iz mežiškega pa tovariši Dobersek, Feinig in Košir. Tov. Mencinu pa se je predsednik in ves zbor toplo zahvalil.

Nato je govoril tov. Möderndorfer o domovinskem principu in o vzgoji z ozirom na domačo grudo. Predložil je tudi več tabel iz svojega šol. okolišja. Slednje je priporočal oživiti mladinski list »Mlada Jugoslavija«. O važnosti naše mornarice je govoril tov. Krainik.

Tov. Möderndorfer je predlagal sestavo resolucije glede izboljšanja našega gnotnega položaja. Resolucijo naj prouči vsa na zborovanju navzoča društva posamično in jo potem predloži UJU.

O ustanovitvi »Učit. doma« v Mariboru je poročal tov. Hren iz Maribora. Njegovo poročilo je bilo zelo razveseljivo, kajti naše želje se bodo kmalu uresničile. Ne bo se namreč postavilo impozantne stavbe, marveč zidati se bo pričelo po paviljonih.

Sklep: Tov. predsednik zaključil zborovanje ob 17. uri, zahvaljuje se vsem, posebno pa onim, ki so vztrajali do konca zborovanja in želi vsem vesele počitnice.

+ DRUŠTVO UČITELJIC MEŠ. IN OSN. ŠOL, UČITELJIC ŽEN. ROČ. DEL IN OTROŠKIH VRTNARIC je zborovalo 2. julija t. l. v Mariboru ob lepi udeležbi. Prišle so celo učiteljice iz oddaljenih krajev, kakor iz ormoškega okraja in celo iz Celja.

Predsednica pozdravi navzoče ob pravomocnem zborovanju, izreka

upanje, da bode vladala med članicami prava sesterska ljubezen, vzajemnost in požrtvovalnost brez ozira na naziranje in službeno kategorijo. — V obširnem poročilu poda sliko dolgotrajne borbe za potrditev pravil: o polletnem odborovem delovanju o različnih dopisih, ki so se odposlali in dobili: o stanju borbe za enakopravnost omoženih učiteljic z neomoženimi, ter o seji širjega sosveta UJU pov. Ljubljana.

Predavanje: Socialno delo učiteljice, se je odložilo na jesensko zborovanje v začetku šolskega leta, ker se hoče k temu zborovanju povabiti tudi ženski naraščaj učiteljica. Tokrat pa nam je vzelo mnogo časa ogledovanje razstave ročnih in risarskih del Cankarjeve meščanske in osnovne šole. Ta razstava je bila občudovanja vredna po svoji dovršenosti in raznovrstnosti.

Sprejeli so se sledeči predlogi:

1. Učiteljice protestirajo, da se v Mariboru nastavlja take poročene učiteljice, ki imajo soproge različnih stanov ali se omože le vsled tega, da potem v mestu ostanejo. Tam ne služujejo iz življenjske potrebe, ker njih soprogi sami dobro služijo. Pri oddaji službenih mest se naj upošteva službena doba in kvalifikacija, potem šele rodbinske razmere.

2. Učiteljice ženskih ročnih del naj dobe tudi na nesistimiziranih mestih času primerno nagrado.

3. Društvo učiteljic začne zbirati rezervni fond za bolne učiteljice, ki so v sili.

Ali je vaša šola že vposlala prispevek za Neratov temeljni kamen »Učiteljskemu domu v Mariboru«? Ko dajemo drugim, dajmo tudi sebi!

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

—lu M. L. v C. Ker sta došla za pok. tov. Z. dva nekrologa, smo oddali že prvega v tisk. Oprostite! Na željo vrnemo.

—lu Gradiva se je toliko natrpalo, da morajo naši tov. dopisniki pač potrpežljivo počakati, da pridejo vsi na vrsto.

A. L. v St. Isto.

L. R. Zagorje. V Vaši zadevi se izvolite obrniti naravnost na ravnateljstvo.

A. V. v V. Pošlite, da vidimo.

Nove knjige in druge publikacije.

—kpl Izšla je 4. čtanka za 4. in 5. šolsko leto. Sestavil Andrej Rapé. Cena 20 Din. Izdala in založila Učiteljska Tiskarna v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Št. 195.

RAZPIS NADUČITELJSKE SLUŽBE.

Z dovoljenjem višjega šolskega sveta z dne 16. 6. 1922, št. 7175 se razpisuje v stalno nameščenje:

nadučiteljska služba na štirirazrednici na Ljubnem.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati po službeni poti do

20. avgusta 1922

pri krajnem šolskem svetu na Ljubnem v Gornji Sav. dolini.

Okrajni šolski svet Gornji grad,

dne 14. julija 1922.

Predsednik: Dr. Žužek, I. r.

RISANKE

iz finega risalnega papirja 8 listov, z lepim ovitkom à Din 1'50.

razprodaja

Učiteljska tiskarna
v Ljubljani.

Pri večjem naročilu popust!